

„Dobré klima pro rodiny – otázka mezigenerační spravedlnosti a sociální kompenzace“

**XXIV. Mezinárodní konference o rodinné politice
na téma:**

Rodinná politika a opomíjené otázky demografického vývoje

Praha, 8. dubna 2025

**Matthias Dantlgraber, spolkový jednatel
Familienbund der Katholiken (Bundesverband) e.V.**

Klimatická změna a politika ochrany klimatu z pohledu rodin

Následky demografické změny pro politiku

Politika stále méně slyší na zájmy mladých lidí. Přístup mladých lidí k volbám je méně relevantní než přístup starší generace.

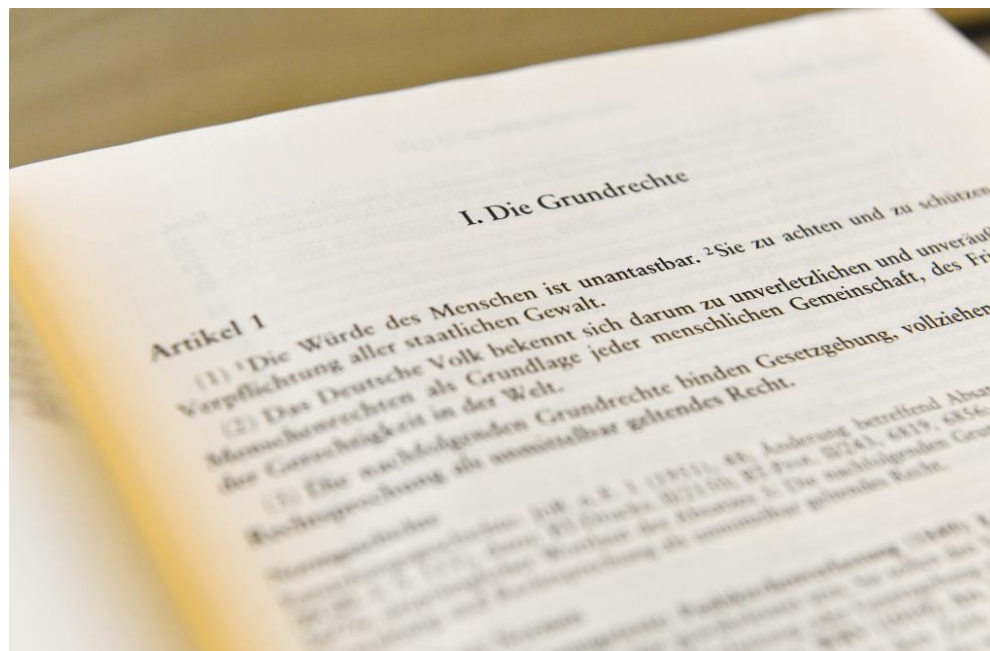
	18-29 roků	nad 60 let
Podíl obyvatelstva	16 %	36 %
Volební právo	14 %	40 %

- Témata, která jsou pro mladé rodiny a budoucí generace relevantní, to mají v politice těžké.
- Jako rodinný svaz vnímáme jako naši úlohu, také lobovat za budoucí generace.

„Klimatické rozhodnutí“ Ústavního soudu (24. března 2021)

„Klimatické rozhodnutí“ Ústavního soudu (24. března 2021)

„Stát s odpovědností za budoucí generace chrání i přirozené podmínky k životu a zvířata.“ (ČL. 20a Ústavního zákona)

„Právo na život a osobní nedotknutelnost“ (Čl. 2 odst. 2 S. 1 Ústavního zákona)

„Klimatické rozhodnutí“ Ústavního soudu (24. března 2021)

„Čl. 20a Úst. zákona zavazuje stát k ochraně klimatu. Je zacílen i na vytvoření klimatické neutrality.“

Je povinností státu „ochraňovat před nebezpečím klimatické změny“

„Klimatické rozhodnutí“ – jde o mezigenerační spravedlnost

- Žaloba za zanedbání dostatečných **opatření na ochranu klimatu** a využití zbývajících CO₂- rozpočtu pro budoucí generace.
- Německý **zákon na ochranu klimatu** upravoval přípustné roční emise – i ve vztahu k jednotlivým sektorům - jen do roku 2030.
- Rozsudek dává do popředí **mezigenerační spravedlnost** chápanou jako **svobodu rozvoje** mladé a budoucí generace: nepřiměřená ztráta svobody budoucích generací je porušení ústavního práva.
- „Porušení ústavního práva, protože „do roku 2030 povolené množství emisí značně redukuje zbývajících možnosti produkce emisí po roce 2030.... Ohrožuje prakticky jakoukoli **svobodu chráněnou ústavou.**“

Povinnost rozdělit možnosti mezi generace (mezigenerační spravedlnost)

Náklady na ochranu klimatu

Náklady na ochranu klimatu

Přizpůsobit se ekologickým výzvám znamená vysoké náklady pro spotřebitele i pro rodiny:

- k 1. lednu 2025 narostla cena CO2 za vyloučenou tunu z **45 na 55 Euro**.
- na základě dohodnutého zpoplatnění CO2 v Evropě - dojde od roku 2027 k výraznému nárůstu cen za fosilní paliva jako oleje, plynu, benzínu atd., což pocítíme zvláště při vytápění a cestování → možný nárůst cen je až **200 EURO za tunu**
- **možný nárůst ceny litru benzínu o 60 Centů**
- **možný nárůst ročních nákladů za topení o 1.000EURO** (čtyřčlenná domácnost, plynové topení)

Je pravděpodobné, že narostou všeobecně náklady na živobytí. Nárůst nákladů postihne především rodiny.

Mezigenerační spravedlnost

Ochrana klimatu nesmí zanedbat sociální aspekty:

- **Ochrana klimatu** je nutná kvůli mezigenerační spravedlnosti a sociálně etickým zásadám.
- Na sociálně politické úrovni je nutné kompenzovat náklady, které jsou s ochranou spojeny, zvláště u rodin s nízkými a příjmy střední třídy tak, aby se zabránilo neúměrné zátěži.
- Je nutné politické úsilí, aby **udržitelné chování bylo pro všechny možné** (podporou a investicemi do udržitelné infrastruktury pro všechny, např. rozvoj hromadné dopravy/ využívání elektroaut, obnovitelné topné a energetické zdroje)

Konkrétní politické požadavky

- Využít **příjmy z cen CO2 na sociálně spravedlivé odbřemenění rodin, zvláště rodin s nízkými příjmy a střední třídy** (paušálem nebo podle sociálního postavení? Je myslitelná i vazba na ekologické alternativní chování, např. nabídka hromadné dopravy)
- **Zohlednění narůstajících nákladů na živobytí** v důsledku klimatických opatření v **sociálních a rodinných dávkách a u daňových slev** (sleva na dítě), které zabezpečují život rodin.
- **Upřednostnit rodiny a domácnosti s nízkým příjmem a střední třídu u podpůrných opatření**, která podporují udržitelné jednání nebo zmirňují zátěž politických rozhodnutí ve prospěch klimatu.
- **Klimaticky udržitelné budování měst a prostor**, např. nemocnic, pečovatelských domovů, předškolních zařízení, škol atd., stejně tak jako ozelenění a zastínění zvláště ve znevýhodněných obytných čtvrtích

I nečinnost způsobuje náklady

I nečinnost způsobuje náklady

- Zahřívání Země, mizení zdrojů jako je voda, extrémní události zapříčiněné počasím ohrožují zdraví a živobytí. Dlouhodobě ohrožuje nezpomalovaná klimatická změna **základní předpoklady pro život a ekonomiku až k ohrožení sociálního smíru, způsobeného klesajícím blahobytem a narůstajícími problémy při přerozdělování** – jak mezi generacemi, tak v generacích samotných.
- **Zvláště jsou ohroženy zranitelné osoby (děti, senioři, těhotné, nemocní) a lidé s pečovatelskými závazky** finanční zátěží/ omezenější mobilitou a flexibilitou.
- Nemluvě o tom, že v některých případech částečně znemožní **strach z vývoje klimatu založení rodiny.**

Demografická změna a klimatická krize

Demografická změna a klimatická krize

Vede zostření klimatické krize k menší porodnosti? Přinejmenším existují indicie:

Průzkum institutu průzkumu trhu Appinio (1.000 respondentů):

26,4 % 16- až 24-letých uvedlo, že vzdali přání mít děti. Dalších 24,5 % uvedlo, že se jejich přání mít děti oslabilo.

Vede ochrana klimatu bez kompenzací k nižší porodnosti?

Závěr: rozmanité otázky spravedlnosti

Klimatická změna a politika ochrany klimatu jsou neodlučitelně spjaty s mezigenerační otázkou. Kladou podstatné sociální otázky:

- Rozdíly v zasažení klimatem (čím chudší, tím více)
- Rozdíly v zasažení generací (čím mladší, tím více)
- Rozdíly v tom, nakolik kdo přispívá ke klimatické změně (čím chudší, tím méně)
- Rozdíly v možnosti se přizpůsobit klimatické změně a transformaci (čím chudší, tím je možnost menší)

Mnoho otázek po mezigenerační a generační spravedlnosti. Političtí a společenští aktéři/ svazy by se měli vymezit.

Je přenositelná myšlenka „klimatického rozhodnutí“ na důchod?

Mnohokrát děkuji za Vaši pozornost!